

Borreroaren testigantza

TORTURAK ALJERIAKO GERRAN. Aussaresses jeneralak herrialde arabiarrek independentzia lortzeko gudan egindako torturak aineratu izanak Frantziako iritzi publikoa astindu du

Ander Fadda | NAONED

Kaleratu berri den liburu batean Paul Aussaresses jeneralak eginiko aitortpenak eta Aljeriako gerrako sarraskien berri izateak Frantziako gizartea kolpatu dute. Giza Eskubideen Ligak krimenen apologia, gerra krimenak eta gizateriaren aurkako krimen salaketak jarri ostean, prozesu judiziala aurrera doa. Hala, Alain Richard Defentsa ministroak Aussaresses militarra zigortzeko eskatu du.

Paul Aussaresses jenerala, 1957an Frantziako Armadak Aljerian zituen informazio zerbitzuen koordinatzailea, ezaguna egin da berriro, 'Zerbitzu Sekretuak 1955-1957' haren memoria liburuan ehunka aljeriar torturatu eta exekutatu zituela aitortu eta gero.

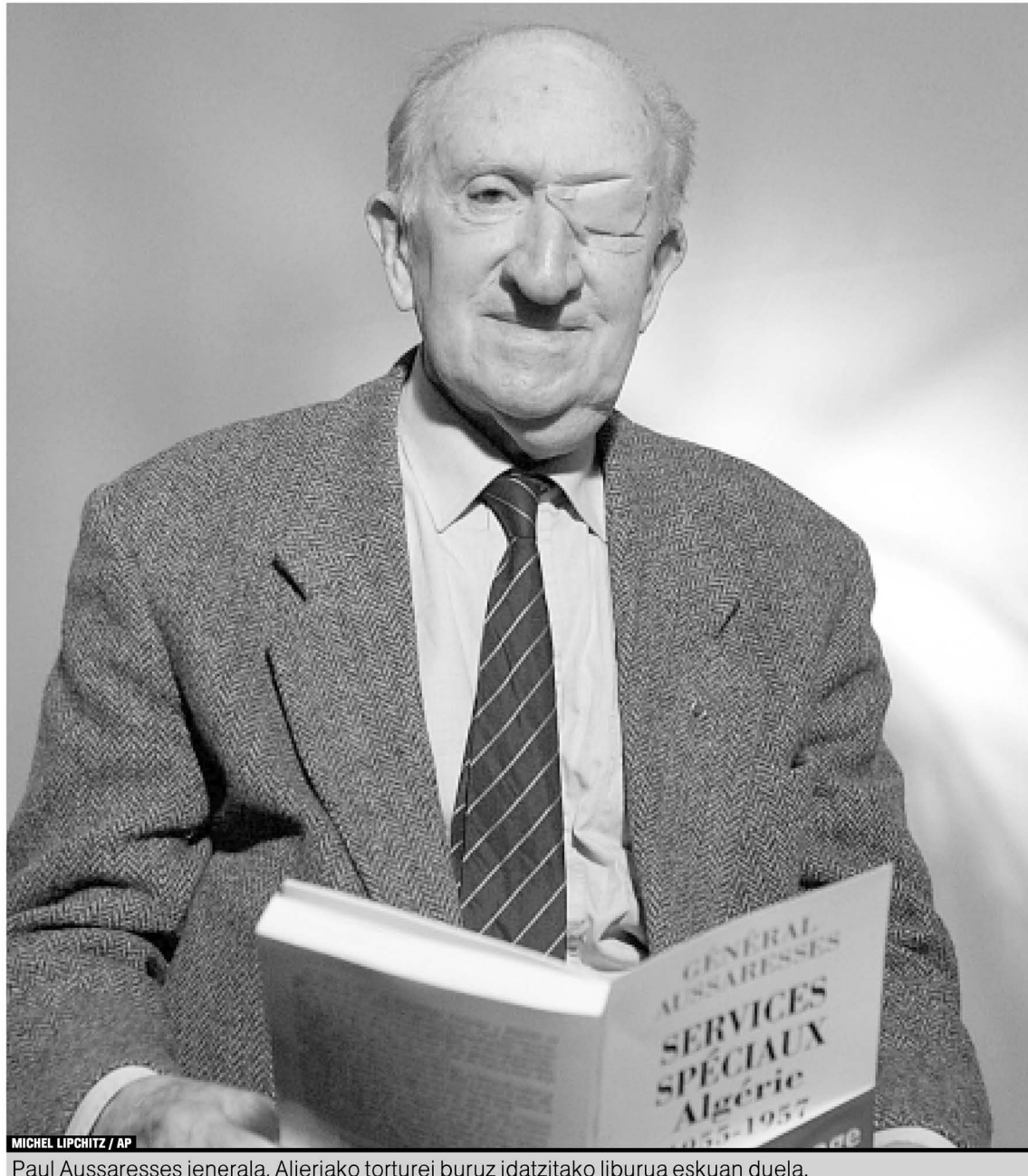
Azken asteotan Frantziako komunikabideetan gai horrek azal gehienak bete dituen arren, *L'Humanite* egunkari komunistak iazko udan hasi zuen Armadak Aljerian eginiko torturak salatzen kanpaina. Hala ere, egun, gai horren ikerketa bultzatzen duten politikari eta komunikabideak salaketa ekinaldia isilarazten saiatu ziren orduan.

Torturatzaile nagusienetakoa liburu bat kaleratu izanak haserrea eragin du, bai prentsa idatzian, bai irratan. Frantziako iritzi publikoak tabutzat du garai hori, eta belaunaldi berriek, aldiz, ez dakite haren inguruko ezer askorik.

Zinismoz betetako kontaktuzunean, Aussaressesek ez ditu Aljerian eginiko gerra krimenak ezkututzen. Aitzitik, jeneral frantziarrak aitortzen du, beharrezkoa balitz, berriz ere ekintza horiek errepikatzen prest legokeela. Horrek guztiak iritzi publikoa izutzeaz gain, Parisko goi agintariak haserrarazi ditu. Aussaresses aitortpenek, halaber, azpimarratzen dute orduko Gobernuak zeresana izan zuela. Haren arabera, Gobernuak baimena eman zuen Aljeriaren independentziaren alde borroka egiten zuten milaka aljeriar eta frantziar torturatu, desagerrarazi edo erailtzeko.

Hilketak eta desagertpenak

Iazko urriaren 31n hamabi pertsona ospetsuk osatutako ordezkariak, Frantziaren izenean Aljerian eginiko torturak gaitzesteko eskatu zion Jospin lehen ministroari eta Jacques Chirac presidenteari. Ondorioz,

MICHEL LIPCHITZ / AP
Paul Aussaresses jenerala, Aljeriako torturei buruz idatzitako liburua eskuan duela.

DESERTZIOAK

Kontzientzien errebolta

Nazien aurkako erresistentziarekin izandako hainbat militar frantziarrek ere euren kideen haserrea sufritu zuten Aljeriako gerraren aurkako iritzia azaldu ostean. Jacques de La Bollardiere 'Frantzia Aske'-ko militar kondekortuena da horren adibide garbia. Hura izan zen torturak, desagertzeak eta exekuzioak salatu ostean, 'goi traizioagatik' kartzelaturako lehen jenerala. 1961ean dimititu zuen, eta armen aurka eta bakearen eta herrien independentziaren alde lanean hasi zen.

Alban Liechti eta Fernand Iveton militarrek

ere aipa daitezke. Lehena, Frantziako Alderdi Komunistatik gertu zegoelako atxilotu zuten. Bigarrenak zorte okerragoa izan zuen eta Aljeriako Alderdi Komunistako kidea izateagatik torturatua eta gillotinatua izan zen 1956an.

Frantziako Armadaren barruan desertzioa ohikoa bilakatu zen. Gehienak Marokoko mugara iristen saiatzen ziren. Indotxinako gerran bezala, pentsamendu komunista zuten zenbait buruzagi eta soldaduk FLNrekin bat egin zuten. Beste batzuk, aldiz, sarraski horietan parte hartu nahi ez izateagatik kartzelaturak izan ziren. Zapalkuntza kolonialetik ihes egin nahi zuen herri baten aurkako gerra zitala eta bidegabekoa zen hura guztientzat.

Aljeriako operazio militarren arduradun Massu jeneralak damua adierazi zuen. Aussaresses adierazpenek, halaber, Bigard jenerala ere jarri dute kolokan, baita Aljerren izan ziren zenbait politikari gaullista eta PSFko hainbat kide ere.

Villa Sesini, militar frantziarrak Aljerren zuten tortura guztiak milaka aljeriar eta ehunka

komunista frantziar pasa ziren. Ben M'Hidi FLN Nazio Askapenerako Fronteko buruzagia aipa daiteke horien artean. Hura atxilotu, torturatu eta hil ostean, bere burua hil zuela zabaldu zuen Frantziako Armadak. Militarrek zibilak, komunista frantziarrak, eta Aljeriako Alderdi Komunistako kideak torturatu eta desagerrarazi zituzten.

Maurice Audin izan zen haietako bat. Gazte komunista 1957an atxilotu zuten eta Villa Sesinira eraman eta gero, ez zen haren berririk izan. Haren gorpua ez zen inoiz aurkitu, eta Aussaresses adierazi zuenez, Audinek ihes egin zuen. Iritzi publikoaren arabera, aldiz, militarrek bere lagunak babestu nahi ditu adierazpen horiekin.

TXINA-EEBB

Bushek Dalai Lamarekin egin bilerak bi herrien arteko tentsioa areagotu du

Erredakzioa | DONOSTIA

George W. Bush Estatu Batuetako presidentea Dalai Lama Tibeteko lider erlijiosoarekin bildu zen atzo Washingtonen, eta Txinaren haserrea piztu zuen. Izan ere, azken egunetan Dalai Lamak eta Taiwango presidente Chen Shui-bianek EEB-Betara egin duten bisitak areagotu egin du Pekin eta Washingtonen arteko tentsioa.

Bere barne auzietan nahastea egotzi die Txinak Estatu Batuei. Washingtonek esan duenez, Dalai Lama «lider erlijioso» gisa hartu du Bushek, ez buruzagi politiko modura. Dalai Lama lider erlijioso barik «erbesterratu politikoa» dela argudiatu du, ordea, Txinak. EEBBetako Estatu idazkari Colin Powellekin ere bildu zen atzo Dalai Lama, Txinak Tibet okupatu zueneko 50. urteurrenean.

Taiwango independentistek bultzada

Pekingo Gobernuak gogor egin du azken egunetan Chen Shui-bian Taiwango presidenteari New York hirira egindako bisitaren aurka. Beste batzuen artean, New Yorkeko alkate Rudolph Giulianirekin eta Robert Wexler kongresukide errepublikanoarekin bildu da bertan Shui-bian.

Txinako Atzerri ministroorde Zhou Wenzhong-ek atzo adierazi zuenez, «Washingtonen Taiwan independente izatea nahi duten indarren harrokeria puztu du» Shui-bianek EEBBetara egindako bisitarekin.

Era berean, Txina eta EEBBen arteko harreman diplomatikoen oinarriak apurtu izana leporatu zion Wenzhong-ek Washingtoni. Hala, Taiwango presidenteari egindako bisitak bi herrialdeen arteko harremanak «serioski okertu» dituela esan zuen Atzerri ministroordeak.

Txinak harreman diplomatikoak dituen herrialdeek Taiwanekin edozein motatako harreman ofizialak izatearen aurka egin du beti Pekinekin.